
XVI KONFERENCJA NAUKOWO-TECHNICZNA

Nowe technologie w rolnictwie zrównoważonym

Skróty referatów

KIELCE, 10-11 marca 2011r.

efektywność wykorzystania cieczy użytkowej i występujące straty pestycydów spowodowane znoszeniem i opadaniem cieczy na glebę. Zależnie od rodzaju opryskiwanych roślin ich wysokości i rodzaju oprysku drobno, średnio czy grubokroplisty, ocenia się, że średnio zaledwie około 50% cieczy użytkowej trafia na rośliny, około 10% są to straty do powietrza i około 40% są to straty środka opadającego na glebę. Ograniczenie tych strat jest ważne zarówno z punktu widzenia kosztów jak i ekologii. W tym celu budowane są coraz doskonalsze opryskiwacze polowe, wyposażane w komputery pokładowe, współpracujące z nawigacją satelitarną.

Ważnym elementem systemu precyzyjnego nawożenia ciekłego i ochrony roślin jest stabilna praca belki polowej opryskiwacza, której położenie powinno być równoległe do poziomu opryskiwanych roślin, bez istotnych wahań poprzecznych. Szczególnie ważne jest to przy opryskiwaczach o dużych szerokościach roboczych dochodzących do 50m. Jako elementy stabilizacyjne, w zależności od konstrukcji maszyny, stosowane są w układzie zawieszenia belki polowej sprężyny, amortyzatory, resory itp.

Podstawowym warunkiem stabilizacji poprzecznej belki jest, aby częstość drgań własnych nie pokrywała się z częstością momentu wymuszającego. Częstość drgań własnych belki polowej można regulować sztywnością elementów łączących i masą konstrukcyjną lub łącznie jednym i drugim. Szerokie zastosowanie w nowoczesnych opryskiwaczach do tłumienia poprzecznych drgań belek opryskiwaczy znalazły sprężyny i amortyzatory. Występujące wahania belki są tłumione jednocześnie siłą sprężystości sprężyn i siłą oporów amortyzatora. Stwierdzono ponadto, że większość elementów układu stabilizującego znajduje się w znacznej odległości od źródła wymuszającego drgania. W rezultacie czego znacznym obciążeniami dynamicznymi podlegają elementy opryskiwacza znajdujące się między źródłem wymuszającym drgania i belką opryskową.

Przeprowadzono badania stanowiskowe szeregu rozwiązań stabilizacji belki polowej opryskiwacza, a uzyskane wyniki z badań prototypów maszyn pozwoliły na ich wdrożenie do produkcji seryjnej w przedsiębiorstwach na Białorusi.

Juri S. Biza¹⁾, Igor S. Kruk¹⁾, Jan Kamiński²⁾, Juri V. Čigarev^{1,3)}

¹⁾ Białoruski Uniwersytet Agrotechniczny w Mińsku

²⁾ Katedra Maszyn Rolniczych i Leśnych SGGW w Warszawie

³⁾ Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie

STABILIZACJA POPRZECZNA BELKI POLOWEJ OPARYSKIWACZA ZA POMOCĄ AMORTYZATORÓW

Światowy przemysł maszyn rolniczych dostarcza na rynek maszyny rolnicze, przeznaczone do polowej uprawy roślin, charakteryzujące się coraz większymi szerokościami roboczymi. Szczególnie wyraźnie widać to w maszynach przeznaczonych do nawożenia mineralnego i ochrony roślin. Montowane na opryskiwaczach belki polowe wielosekcyjne posiadają

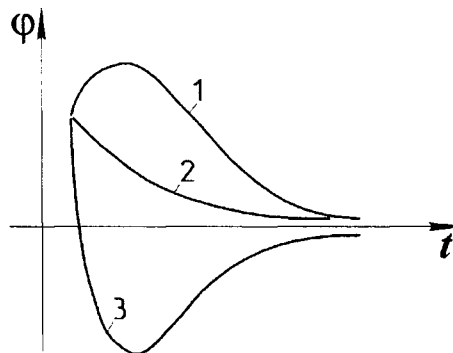
długości od kilku do kilkudziesięciu metrów. Tak długie belki polowe, z uwagi na występujące nierówności terenu i drgania poprzeczne, wymagają stabilizacji poprzecznej dla zachowania jakości pracy zgodnej z wymaganiami agrotechnicznymi. Najbardziej rozpowszechnionym systemem stosowanym do tłumienia drgań belki są amortyzatory, parametry których pozwalają na efektywne tłumienie drgań w płaszczyźnie pionowej.

Wykorzystując, do opisu drgań poprzecznych belki polowej opryskiwacza, równanie Lagrange'a drugiego rodzaju i metody matematycznych przekształceń, dla konkretnego przypadku, otrzymano zależność opisującą proces zanikania drgań belki dzięki pracy amortyzatorów w następującej postaci:

$$\varphi = \varphi_0 + \frac{\omega_0 a}{\mu} \left(1 - e^{-\frac{\mu}{a} t} \right), \quad (1)$$

gdzie: a – bezwładnościowy współczynnik układu, μ – współczynnik tarcia dla amortyzatorów, φ_0 , ω_0 – odpowiednio kąt o jaki odchyła się belka polowa i początkowa jej prędkość kątowa wynikająca z oddziaływania momentu wymuszającego drgania.

Na podstawie otrzymanego równania sporządzono wykresy zamieszczone na rysunku 1.

Rys.1. Graficzne przedstawienie zależności (1),
gdzie linie: 1 – $\dot{\varphi}_0 > 0$; 2 – $\dot{\varphi}_0 < 0$ ($\dot{\varphi}_0$ małe); 3 – $\dot{\varphi}_0 < 0$ ($\dot{\varphi}_0$ duże)

W rezultacie przeprowadzonych badań otrzymano zależność umożliwiającą prawidłowy dobór parametrów amortyzatorów zapewniających stabilne położenie belki polowej opryskiwacza z uwzględnieniem jej bezwładności i współczynnika tarcia amortyzatorów.

